

Obsah

Úvod Miloš Kučera	/ 13
I. PRVNÁK AŽ PÁTÁK (RYSY CHOVÁNÍ)	/ 21
PRVNÁK	/ 23
Celkový pohled (hlavně na Hnědou třídu) Miloš Kučera	/ 24
První třída	/ 24
Profil prvňáka	/ 25
Vývojové rysy	/ 32
Oblasti myšlení podle Stanford-Binetova inteligenčního testu (celý soubor)	
Lenka Hříbková	/ 32
Kresba postavy pána (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Miroslav Klusák, Jan Slavík	/ 35
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 42
Čtení, pravopis, technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 44
Psaní textů, grafika a čtenářství (Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 48
Orientace v čase (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 50
Orientace v prostoru (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 52
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 54
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 58
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 60
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 61
DRUHÁK	/ 63
Celkový pohled (hlavně na Hnědou třídu) Miloš Kučera	/ 64
Druhá třída	/ 64
Profil druháka	/ 65
Vývojové rysy	/ 73

Oblasti myšlení podle Stanford-Binetova inteligenčního testu (Modrá třída)	
Lenka Hříbková	/ 73
Kresba postavy pána (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Miroslav Klusák, Jan Slavík	/ 76
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 82
Čtení, pravopis, technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 84
Psaní textů, grafika a čtenářství (Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 91
Orientace v čase (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 93
Orientace v prostoru (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 94
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 95
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 98
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 100
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 101
TŘETÁK	/ 103
Celkový pohled (hlavně na Hnědou třídu) Miloš Kučera	/ 104
Třetí třída	/ 104
Profil třetáka	/ 105
Vývojové rysy	/ 112
Oblasti myšlení podle Stanford-Binetova inteligenčního testu (celý soubor)	
Lenka Hříbková	/ 112
Kresba postavy pána (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Miroslav Klusák, Jan Slavík	/ 115
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 121
Čtení, pravopis, technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 123
Psaní textů, grafika a čtenářství (Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 132
Orientace v čase (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 135
Orientace v prostoru (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 136
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 138
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 142
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 144
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 146
ČTVRTÁK	/ 149
Celkový pohled (hlavně na Hnědou třídu) Miloš Kučera	/ 150
Čtvrtá třída	/ 150
Profil čtvrtáka	/ 151
Vývojové rysy	/ 159
Oblasti myšlení podle Stanford-Binetova inteligenčního testu (Modrá třída)	
Lenka Hříbková	/ 159
Kresba postavy pána (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Miroslav Klusák, Jan Slavík	/ 162
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 168
Čtení, pravopis, technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 170
Psaní textů, grafika a čtenářství (Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 177
Orientace v čase (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 179

Orientace v prostoru (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 180
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 181
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 185
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 187
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 189
PÁTÁK	/ 193
Celkový pohled (hlavně na Hnědou třídu) Miloš Kučera	/ 194
Pátá třída	/ 194
Profil pátáka	/ 195
Vývojové rysy	/ 208
Oblasti myšlení podle Stanford-Binetova inteligenčního testu (celý soubor)	
Lenka Hříbková	/ 208
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 211
Čtení, pravopis, technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 214
Psaní textů, grafika a čtenářství (Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 221
Orientace v čase (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 224
Orientace v prostoru (Bílá třída) Miroslav Klusák	/ 225
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 227
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 230
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 232
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 233
II. OBLASTI A JEJICH VÝVOJ (GRADIENTY)	/ 235
Oblasti myšlení ve Stanford-Binetově inteligenčním testu (většina souboru)	
Lenka Hříbková	/ 236
Úvod	/ 236
Intelligence a její zjišťování	/ 237
Stanford-Binetův inteligenční test	/ 238
K charakteristice gradientů	/ 240
Gradient verbálního myšlení	/ 243
Úvod ke gradientu	/ 243
Obtížnost položek	/ 244
Charakteristika gradientu verbálního myšlení po jednotlivých ročnících	/ 245
Vývojová tendence verbálního gradientu	/ 251
Gradient abstraktně-vizuálního myšlení	/ 253
Úvod ke gradientu	/ 253
Obtížnost položek	/ 253
Charakteristika gradientu abstraktně-vizuálního myšlení po jednotlivých ročnících	/ 256
Vývojová tendence abstraktně-vizuálního gradientu	/ 261
Gradient kvantitativního myšlení	/ 263

Úvod ke gradientu	/ 263
Obtížnost položek	/ 263
Charakteristika gradientu kvantitativního myšlení po jednotlivých ročnících	/ 264
Vývojová tendence gradientu kvantitativního myšlení	/ 267
Gradient krátkodobé paměti	/ 269
Úvod ke gradientu	/ 269
Obtížnost položek	/ 270
Charakteristika gradientu krátkodobé paměti po jednotlivých ročnících	/ 271
Vývojová tendence paměťového gradientu	/ 276
Kresba postavy pána (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Miroslav Klusák, Jan Slavík	/ 279
Úvod	/ 279
Spontánní dětská kresba – tematická	/ 280
Kresba postavy pána a rozvoj intelektu	/ 283
... a výtvarná kvalita kresby	/ 285
<i>Od pana Rozverného k panu Inženýrovi</i>	/ 286
<i>Od Šíleného Chirurga k panáčkov...</i> ?	/ 287
<i>Od princezny Divošky k dekorativní exhibici</i>	/ 288
<i>Od Zahradníka Chlapáka k Mauglímu – Pánovi džungle</i>	/ 289
<i>Sošný pán (dívka, 10 let)</i>	/ 291
<i>Duch Golema (chlapec, 13 let)</i>	/ 292
... a gradace výtvarné kvality kresby	/ 294
Gradient kresby postavy pána	/ 297
Prospěch (Bílá, Hnědá a Žlutá třída) Alena Škaloudová	/ 310
Úvod	/ 310
Co se známkuje	/ 311
Jak se známkuje	/ 313
Prospěchové rozdíly mezi žáky v období mezi první a pátou třídou	/ 314
Prospěch v závislosti na kognitivních schopnostech dětí	/ 317
Prospěch v závislosti na socioprofesionálním profilu rodin žáků	/ 319
Prospěch chlapců a dívek	/ 322
Závěr	/ 325
Gradient prospěchu	/ 326
Gramotnost	/ 330
Metafyzika a technika čtení (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 331
Úvod	/ 331
Lesk a bída	/ 333
Disciplíny	/ 334
Boj metod	/ 335
Ukázka slabikáře	/ 337

Obsah elementární výuky: grafická civilizace	/ 337
Postup elementární výuky	/ 340
Psychogeneze čtení a psaní podle E. Ferreirové	/ 343
Elementární čtení a dyslexie	/ 345
Projevy dyslexie v naší třídě	/ 347
Školní čtení po stadiu elementárním	/ 350
Čtenářská gramotnost	/ 353
Čtení v duchu a typy dyslexie	/ 366
Typ „Ivana“ vs. typ „Vašek“ (podle Jakobsona)	/ 368
Gradient čtení	/ 370
Pravopis (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 388
Úvod	/ 388
Historicky	/ 388
V lingvistické teorii a komunitě	/ 389
Pravopis a antropologie žáka	/ 390
Postup výuky	/ 393
Vývoj žáků	/ 396
Pravopis a specifické poruchy učení (SPU)	/ 398
Gradient pravopisu	/ 399
Technika psaní (Hnědá třída) Miloš Kučera	/ 409
Úvod	/ 409
Úpadek psacího psaní	/ 409
Specifika psacího psaní	/ 410
„Gramatika“ psacího psaní	/ 414
Výuka psaní	/ 414
Antropologická hodnota psacího psaní	/ 415
Psací psaní a specifické poruchy učení (SPU)	/ 416
Gradient techniky psaní	/ 417
Grafika (hlavně Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 427
Úvod	/ 427
Gradient grafiky	/ 429
Psaní (kompozice) textů (hlavně Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 434
Úvod	/ 434
Psaní v předškolním období a psaní na počátku školní docházky. Koncepce písma	/ 435
Školní výuka a její vliv na koncepci psaní u dětí	/ 437
Žánry textů	/ 439
Učení psaní	/ 440
Psaní v rodině	/ 441
Neškolní psaní. Psaní ve vrstevnické skupině	/ 442

Školní výuka	/ 444
Opis	/ 446
Přeměna textu	/ 447
Produkce vlastních textů	/ 448
Realizace školních i neškolních úkolů s textem. Vlastní postupy dětí	/ 448
Identitní aspekty psaní	/ 453
Gradient psaní textů	/ 455
Čtenářství (hlavně Žlutá třída) Ida Viktorová	/ 462
Úvod	/ 462
Gradient čtenářství	/ 466
Orientace v čase (Bílá třída – údaje z testování Stanford-Binetem ve 3. a 5. ročníku za celý soubor) Miroslav Klusák	/ 469
Úvod	/ 469
Orientace v čase a rozvoj intelektu	/ 470
Gradient orientace v čase	/472
Orientace v prostoru (Bílá třída – údaje z testování Stanford-Binetem ve 3. a 5. ročníku za celý soubor) Miroslav Klusák	/ 485
Úvod	/ 485
Orientace v prostoru a rozvoj intelektu	/ 486
Gradient orientace v prostoru	/ 488
Hra (Modrá a Šedá třída) Dana Bittnerová	/ 493
Úvod	/ 493
Hra a dětská hra	/ 494
Dítě – škola – hra	/ 494
Čas a místo her	/ 495
Komunikace formou her	/ 495
Podoba her	/ 495
<i>Charakteristika podle kulturního vzoru a míry formalizace</i>	/ 495
<i>Charakteristika podle Cailloise</i>	/ 496
Cíle a leitmotiv dětských her	/ 498
Hračka	/ 499
Tendence ve vývoji her dětí na 1. stupni s přesahy na 2. stupeň	/ 499
Gradient hry	/ 501
Vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky (Růžová třída) David Doubek	/ 505
Úvod	/ 505
Kamarádění a seskupování	/ 506
Chlapecké, dívčí a smíšené skupiny	/ 506

<i>Holky</i>	/ 506
<i>Kluci</i>	/ 508
<i>Holky a kluci</i>	/ 509
Výpadky, proměny, vyloučení, problémy	/ 510
Loajalita, nivelizace, symetrie a spravedlnost	/ 511
Žalování	/ 511
Gradient vytváření skupin mezi vrstevníky – spolužáky	/ 512
Zábava a volný čas (Růžová třída) David Doubek	/ 517
Úvod	/ 517
Vývoj popkulturních identit	/ 518
Sledované oblasti	/ 518
Hudba	/ 518
Film a televize	/ 519
<i>Identifikace s hrdiny, otázka násilí</i>	/ 520
Časopisy	/ 521
<i>Čtení a „čumění“</i>	/ 521
Koníčky a sporty	/ 522
Hry	/ 522
Módní hry	/ 523
Gradient zábavy a volného času	/ 523
Móda – starost o zevnějšek (Růžová třída) Markéta Levínská	/ 527
Úvod – Exkurz do problematiky módy	/ 527
Dětská móda z pohledu našeho výzkumu	/ 533
<i>První stupeň</i>	/ 533
<i>Starost o zevnějšek</i>	/ 533
<i>Oděv a společnost</i>	/ 534
<i>Oděv a tělo</i>	/ 535
<i>Oděv a já-self</i>	/ 537
Gradient starosti o zevnějšek	/ 540
Literatura	/ 547